TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2009 m. spalio 15 d.*

Byloje C-263/08

dėl *Högsta domstolen* (Švedija) 2008 m. gegužės 29 d. Sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2008 m. birželio 19 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening

prieš

Stockholms kommun genom dess marknämnd

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro antrosios kolegijos pirmininko pareigas einantis ketvirtosios kolegijos pirmininkas J.-C. Bonichot (pranešėjas), teisėjai C. Toader, C. W. A. Timmermans, K. Schiemann ir L. Bay Larsen,

* Proceso kalba: švedų.

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė C. Strömholm, administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2009 m. gegužės 7 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

— *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening*, atstovaujamos *jur kand* P Schönning ir G. Högberg Björck,

— Švedijos vyriausybės, atstovaujamos A. Falk, K. Petkovska, C. Meyer-Seitz ir S. Johannesson,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos J.-B. Laignelot ir P. Dejmek,

susipažinęs su 2009 m. liepos 2 d. posėdyje pateikta generalinės advokatės išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo (OL L 175, p. 40; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 1 t., p. 248), iš dalies pakeistos 2003 m. gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/35/EB (OL L 156, p. 17; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk. 7 t., p. 466, toliau – Direktyva 85/337), nuostatų išaiškinimo.

2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant bylą tarp *Djurgården-Lilla Värtans Miljöskyddsförening* (Djurgården–Lilla Värtens aplinkos apsaugos asociacija, toliau – *Miljöskyddsförening*) ir *Stockholms kommun genom dess marknämnd* (Stokholmo savivaldybė, toliau – *Stockholms kommun*).

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisė

Direktyva 2003/35

3 Direktyvos 2003/35 1 straipsnis suformuluotas taip:

„Šios direktyvos tikslas – prisidėti prie įsipareigojimų, atsirandančių pagal Orhuso konvenciją [dėl teisės gauti informaciją, visuomenės dalyvavimo priimant sprendimus ir teisės kreiptis į teismus aplinkosaugos klausimais, kurią Europos bendrija patvirtino 2005 m. vasario 17 d. Tarybos sprendimu 2005/370/EB (OL L 124, p. 1)], įgyvendinimo, pirmiausia:

a) nustatant visuomenės dalyvavimą rengiant tam tikrus su aplinka susijusius planus ir programas;

b) gerinant visuomenės dalyvavimą ir įtvirtinant nuostatas dėl teisės kreiptis į teismus pagal Tarybos direktyvas 85/337/EEB ir 96/61/EB.“

Direktyva 85/337

4 Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

<…>

„visuomenė“ –

tai vienas ar daugiau fizinių ar juridinių asmenų ir pagal nacionalinės teisės aktus ar praktiką jų asociacijos, organizacijos ar grupės;

„suinteresuota visuomenė“ –

tai visuomenė, kuriai turėjo ar gali turėti poveikio 2 straipsnio 2 dalyje nurodyta sprendimų aplinkos klausimais priėmimo tvarka arba kuri yra ja suinteresuota; šiame apibrėžime nevyriausybinės organizacijos, skatinančios aplinkos apsaugą ir atitinkančios reikalavimus pagal nacionalinę teisę, yra laikomos suinteresuotomis.“

5 Direktyvos 85/337 2 straipsnyje nustatyta:

„1. Valstybės narės imasi visų priemonių, reikalingų užtikrinti, kad prieš duodant sutikimą, projektams, galintiems daryti reikšmingą poveikį aplinkai, *inter alia*, dėl savo pobūdžio, masto ar vietos, būtų atliekamas poveikio aplinkai vertinimas. Šie projektai yra nurodyti 4 straipsnyje.

2. Poveikio aplinkai vertinimas gali būti integruotas į valstybių narių galiojančias sutikimo dėl projektų davimo procedūras, arba, jei taip nėra, į kitas procedūras arba į procedūras, kurios bus nustatytos siekiant įgyvendinti šios direktyvos tikslus.

<…>

3. Nepažeisdamos 7 straipsnio, valstybės narės išskirtiniais atvejais gali padaryti išimtį ir netaikyti šioje direktyvoje nurodytų procedūrų tam tikram projektui arba jo daliai.

Tokiu atveju valstybės narės:

a) svarsto, ar būtų tinkama kita vertinimo forma;

b) supažindina suinteresuotą visuomenę su informacija, gauta naudojant kitas a punkte nurodytas vertinimo formas, informacija apie padarytą išimtį – procedūros netaikymą ir netaikymo motyvus;

<…>“

6 Direktyvos 85/337 4 straipsnyje nustatyta:

„1. Remiantis 2 straipsnio 3 dalimi, I priede išvardyti projektai turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

2. Remdamosi 2 straipsnio 3 dalimi, valstybės narės:

a) išnagrinėjusios kiekvieną atvejį

arba

b) pagal valstybės narės nustatytas ribas ar kriterijus

nusprendžia, ar projektai, išvardyti II priede, turi būti vertinami pagal 5–10 straipsnių nuostatas.

Valstybės narės gali apsispręsti naudoti abi a ir b punktuose nurodytas procedūras.

3. Kai pagal 2 dalį nagrinėjamas kiekvienas atvejis ar naudojamasi valstybės narės nustatytomis ribomis ar kriterijais, privaloma atsižvelgti į atrankos kriterijus, išvardytus III priede.

4. Valstybės narės privalo užtikrinti, kad visuomenė būtų informuojama apie kompetentingos institucijos sprendimą, priimtą pagal 2 dalį.“

7 Direktyvos 85/337 I priedo 11 punkte nurodyta „gruntinio vandens gavyba ar gruntinio vandens dirbtinio papildymo projektai, kai per metus išgaunama ar pripildoma 10 mln. ir daugiau m^3 vandens“.

8 Minėtos direktyvos II priedo 10 punkto „Infrastruktūros projektai“ l papunktyje paminėta „gruntinio vandens gavyba ar gruntinio vandens dirbtinio papildymo projektai (jei projektai neįtraukti į I priedą)“.

9 Direktyvos 85/337 6 straipsnio formuluotė tokia:

„<…>

2. Atliekant 2 straipsnio 2 dalyje nurodytas sprendimo aplinkos klausimais priėmimo procedūras, visuomenė arba viešais skelbimais, arba kitomis atitinkamomis priemonėmis, pavyzdžiui, elektroninėmis visuomenės informavimo priemonėmis, jei jos prieinamos, iš anksto ir vėliausiai tada, kai tik informacija gali būti pagrįstai teikiama, yra informuojama apie:

a) prašymą dėl leidimo vykdyti planuojamą veiklą;

b) tai, kad projektui taikoma poveikio aplinkai vertinimo procedūra, ir atitinkamais atvejais apie tai, kad taikomas 7 straipsnis;

c) duomenis apie institucijas, atsakingas už sprendimo priėmimą, tas, iš kurių gali būti gaunama atitinkama informacija, tas, kurioms gali būti teikiamos pastabos ar klausimai, ir pastabų ar klausimų pateikimo tvarkaraščio duomenis;

d) galimų sprendimų pobūdį arba, jei jau toks yra, sprendimo projektą;

e) apie pagal 5 straipsnį surinktos informacijos prieinamumą;

f) atitinkamos informacijos gavimo laiką, vietą ir būdą;

g) duomenis apie visuomenės dalyvavimo priemones, parengtas pagal šio straipsnio 5 dalį.

3. Valstybės narės užtikrina, kad tinkamais terminais suinteresuota visuomenė galėtų susipažinti su:

a) pagal 5 straipsnį surinkta informacija;

b) pagal nacionalinės teisės aktus – svarbiausiomis ataskaitomis ir pasiūlymais, pateiktais kompetentingai institucijai ar institucijoms tuo metu, kai suinteresuota visuomenė yra informuota pagal šio straipsnio 2 dalį;

c) pagal 2003 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2003/4/EB dėl visuomenės galimybių gauti informaciją aplinkos klausimais [(OL L 41, p. 26)] – šio straipsnio 2 dalyje nenurodyta informacija, kuri yra svarbi priimant sprendimą pagal 8 straipsnį ir kuri tampa prieinama po to, kai suinteresuota visuomenė buvo informuota pagal šio straipsnio 2 dalį.

4. Suinteresuotai visuomenei sudaromos išankstinės ir veiksmingos palankios galimybės dalyvauti 2 straipsnio 2 dalyje nurodytose sprendimo aplinkos klausimais priėmimo procedūrose ir tuo tikslu ji turi teisę reikšti pastabas ir nuomones, kol kompetentingai institucijai ar institucijoms visos pasirinkimo galimybės yra atviros prieš priimant sprendimą dėl leidimo suteikimo vykdyti planuojamą veiklą.

5. Išsamias visuomenės informavimo (pavyzdžiui, informavimą skelbimais tam tikru spinduliu ar skelbimais vietiniuose laikraščiuose) ir konsultavimosi su suinteresuota visuomene (pavyzdžiui, rašytiniais teikimais ar visuomenės apklausos būdu) priemones nustato valstybės narės.

6. Kad būtų pakankamai laiko visuomenei informuoti, o suinteresuotai visuomenei pasirengti ir veiksmingai dalyvauti priimant sprendimą aplinkos klausimais pagal šio straipsnio nuostatas, turi būti numatyti tinkami įvairių etapų terminai.“

10 Direktyvos 85/337 10a straipsnis suformuluotas taip:

„Valstybės narės užtikrina, kad pagal atitinkamą nacionalinę teisinę sistemą suinteresuotos visuomenės nariai:

a) turintys pakankamą interesą, arba alternatyviai;

b) pareikšdami apie teisės pažeidimą, jei valstybės narės administracinio proceso teisė reikalauja to kaip išankstinės sąlygos,

turėtų teisę į peržiūrėjimą teisme ar kitoje įstatymo nustatytoje nepriklausomoje ir nešališkoje institucijoje, kad užginčytų sprendimų, veikimo ar neveikimo, kuriems pagal šią direktyvą taikomos visuomenės dalyvavimo nuostatos, materialinį ar procesinį teisėtumą.

Valstybės narės nustato, kuriame etape sprendimai, veikimas ar neveikimas gali būti ginčijami.

Kas yra pakankamas interesas ir teisės pažeidimas, nustato valstybės narės, deramai siekdamos suteikti suinteresuotai visuomenei plačias galimybes kreiptis į teismus. Šiuo tikslu kiekvienos nevyriausybinės organizacijos, atitinkančios 1 straipsnio 2 dalyje nurodytus reikalavimus, interesas yra laikomas pakankamu šio straipsnio a punkto prasme. Tokia organizacija taip pat laikoma turinti teises, kurios gali būti pažeistos, šio straipsnio b punkto prasme.

Šio straipsnio nuostatos neatmeta preliminaraus peržiūrėjimo administracinėje institucijoje galimybės ir neturi poveikio reikalavimui išnaudoti administracinio peržiūrėjimo procedūras prieš imantis peržiūrėjimo procedūrų teismo tvarka, jei to reikalauja nacionalinė teisė.

Bet kuri tokia procedūra turi būti teisinga, nešališka, savalaikė ir ne pernelyg brangi.

Siekdamos toliau didinti šios direktyvos [šio straipsnio] nuostatų veiksmingumą, valstybės narės užtikrina, kad visuomenei būtų prieinama praktinio pobūdžio informacija apie teisę į administracinio ir teisminio peržiūrėjimo procedūras.“

Nacionalinė teisė

11 Pagal Aplinkos kodekso 11 skyriaus 2 ir 9 dalis gruntinio vandens išsiurbimas ir infiltravimas, siekiant padidinti gruntinio vandens kiekį, bei įrenginių šiuo tikslu statyba yra su vandeniu susiję darbai, kuriems reikia gauti leidimą dėl planuojamos veiklos.

Paraiškas dėl planuojamos veiklos šioje konkrečioje srityje leidimo pirmojoje instancijoje svarsto aplinkos klausimus nagrinėjanti kolegija pagal šio kodekso 11 skyriaus 9 dalies b punktą. Aplinkos klausimus nagrinėjančios kolegijos sprendimus galima apskųsti apeliacinio teismo kolegijai, nagrinėjančiai aplinkos klausimus, o jos sprendimus kasacine tvarka pagal minėto kodekso 23 skyriaus 1 ir 9 dalis galima skųsti *Högsta domstolen* (Aukščiausiasis Teismas).

12 Nuostatos, susijusios su poveikio aplinkai vertinimu, išdėstytos Aplinkos kodekso 6 skyriuje. Jame, be kita ko, numatyta, kad šalis, ketinanti vykdyti veiklą, kuriai reikia leidimo, turi konsultuotis su regiono valdžia (*länsstryrelsen*), priežiūros institucija ir asmenimis, kurie gali būti laikomi konkrečiai su tuo susijusiais. Tuomet minėta institucija turi nuspręsti, ar planuojama veikla gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai. Jeigu, remiantis jos sprendimu, manoma, kad veikla turi tokį poveikį, turi būti konsultuojamasi su kitomis nacionalinės valdžios institucijomis, savivaldybėmis, visuomene ir organizacijomis, kurios gali būti su tuo susijusios.

13 Teisė apskųsti sprendimus reglamentuojama Aplinkos kodekso 16 skyriaus 12 ir 13 dalyse. Šalių teisė pateikti apeliacinį skundą teisme ir tam tikrų organizacijų bei valdžios institucijų teisė numatyta minėto 16 skyriaus 12 ir paskesnėse dalyse. Pagal minėtą 13 dalį pelno nesiekianti asociacija tam tikromis šioje nuostatoje numatytomis sąlygomis gali apskųsti teisminius ir kitus sprendimus, susijusius su leidimu dėl planuojamos veiklos, patvirtinimu ir atleidimu pagal Aplinkos kodeksą.

14 Pagal tos pačios 13 dalies nuostatas asociacija turi įvykdyti tris sąlygas: asociacijos nuostatuose turi būti numatyta, kad jos tikslas yra gamtos arba aplinkos apsauga, asociacija turi veikti Švedijoje bent trejus metus ir ji turi turėti bent 2 000 narių.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

15 Stokholmo savivaldybė sudarė sutartį su elektrine dėl apytikriai vieno kilometro ilgio elektros laidų tunelio per uolas tiesimo tarp Hjorthagen ir Fisksjöäng teritorijų, esančių šiaurinėje Djurgården dalyje Stokholme, kad oru nutiesti aukštos įtampos elektros laidai būtų pakeisti požeminiais.

16 Šiam projektui įgyvendinti buvo būtina, viena vertus, užtikrinti elektros laidų tunelyje ir prie jo prieinančiuose tuneliuose esančio gruntinio vandens išsiurbimą ir, kita vertus, pastatyti bei eksploatuoti šio vandens siurbimo įrenginius tam tikrose teritorijos vietose ir infiltruoti jį į gruntą ar uolą, siekiant kompensuoti galimą gruntinio vandens sumažėjimą.

17 *Länssyrelsen i Stockholms län* (Stokholmo apskritis) 2004 m. gegužės 27 d. Sprendime, atsižvelgdama į projekto poveikio aplinkai įvertinimą, dėl tyrimo pagal Aplinkos kodekso 6 skyrių nustatė, kad planuojami darbai, visų pirma susiję su gruntiniu vandeniu, gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai.

18 *Miljödomstolen vid Stockholms tingsrätt* (Stokholmo apygardos teismo aplinkos klausimus nagrinėjanti kolegija, toliau – *Miljödomstolen*) 2006 m. gruodžio 13 d. Sprendimu pagal Aplinkos kodekso (Miljöbalken) 11 skyrių Stokholmo savivaldybei (*Stockholms kommun*) suteikė leidimą atlikti planuojamus darbus.

19 *Miljöskyddsförening* apeliacine tvarka apskundė šį sprendimą *Miljööverdomstolen du Svea Hovrätt* (aplinkos klausimus nagrinėjanti Svea apeliacinio teismo kolegija), tačiau šis apeliacinis skundas buvo atmestas kaip nepriimtinas remiantis tuo, kad *Miljöskyddsförening* neįvykdė Aplinkos kodekso 16 skyriaus 13 dalyje nustatyto

reikalavimo turėti mažiausiai 2 000 narių tam, kad galėtų pateikti apeliacinį skundą dėl teisminių ir kitų sprendimų, susijusių su leidimu dėl planuojamos veiklos pagal kodeksą.

20 *Miljöskyddsförening* pateikė kasacinį skundą *Högsta domstolen* dėl sprendimo atmesti jos apeliacinį skundą.

21 Jam buvo pateiktas klausimas, ar ginčijamas projektas patenka į Direktyvos 85/337 taikymo sritį kaip projektas, numatytas jos II priedo 10 punkto l papunktyje, nes atrodo, kad minėtos direktyvos versijoje švedų kalba šiame punkte kalbama tik apie gruntinio vandens išsiurbimą siekiant pelno. Be to, taip pat pateiktas klausimas dėl tikslios Orhuso konvencijoje numatytos teisės į žalos išieškojimą teismine tvarka apimties ir dėl to, ar šiuo atžvilgiu Švedijos teisės aktuose nustatytos sąlygos nebuvo pernelyg ribojančios.

22 Tokiomis aplinkybėmis *Högsta domstolen* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

„1. Ar Direktyvos 85/337 II priedo 10 punktas turi būti aiškinamas taip, kad jis taikomas su vandeniu susijusiems darbams, įskaitant gruntinio elektros laidų tunelyje esančio vandens išsiurbimą ir vandens infiltravimą (tiekimą) į gruntą ar uolą, kad būtų kompensuotas galimas gruntinio vandens sumažėjimas, bei išsiurbimo ir infiltravimo įrenginių statybai bei eksploatavimui?

2. Teigiamai atsakius į pirmąjį klausimą, ar Direktyvos 85/337 10a straipsnis – pagal kurį tam tikromis aplinkybėmis suinteresuotoji visuomenė turi turėti teisę į teisminę peržiūrą ar peržiūrą kitoje įstatymo nustatytoje nepriklausomoje ir nešališkoje institucijoje, kad užginčytų sprendimo materialinį ar procesinį

teisėtumą, – reiškia ir reikalavimą, kad suinteresuotoji visuomenė turėtų teisę ginčyti teismo sprendimą, priimtą leidimo dėl planuojamos veiklos byloje, jeigu suinteresuotoji visuomenė turėjo galimybę dalyvauti teismui nagrinėjant leidimo dėl planuojamos veiklos klausimą bei galimybę išdėstyti šiam teismui savo požiūrį?

3. Teigiamai atsakius į 1 ir 2 klausimus, ar Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalis, 6 straipsnio 4 dalis ir 10a straipsnis turi būti aiškinami taip, kad skirtingi nacionaliniai reikalavimai gali būti nustatyti 6 straipsnio 4 dalyje ir 10a straipsnyje minimos suinteresuotosios visuomenės atžvilgiu tam, kad mažos regione įsteigtos aplinkos apsaugos asociacijos turėtų teisę dalyvauti 6 straipsnio 4 dalyje nurodytose sprendimų priėmimo procedūrose dėl projektų, kurie gali turėti reikšmingą poveikį aplinkai teritorijoje, kurioje asociacija veikia, bet neturi teisės į teisminę peržiūrą, kaip nurodyta 10a straipsnyje?“

Dėl prejudicinių klausimų

Dėl pirmojo klausimo

23 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas turi būti priskirtas Direktyvos 85/337 sąvokai „gruntinio vandens gavyba ar gruntinio vandens dirbtinio papildymo projektai (jei projektai neįtraukti į I priedą)“, nurodytai minėtos direktyvos II priedo 10 punkto l papunktyje.

24 Kaip teigia prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, minėtos direktyvos versijos švedų kalba II priedo 10 punkto l papunkčio tekstas galėtų būti susijęs tik su gruntinio vandens išsiurbimo siekiant pelno darbais.

25 Šiuo atžvilgiu iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, jog būtinybė Bendrijos teisės nuostatas taikyti ir todėl aiškinti vienodai neleidžia, kad, esant abejonių, viena nuostatos teksto versijų būtų nagrinėjama atskirai, bet reikalauja jį aiškinti ir taikyti atsižvelgiant į kitas oficialias kalbines versijas (2006 m. kovo 9 d. Sprendimo *Zuid-Hollandse Milieufederatie ir Natuur en Milieu*, C-174/05, Rink. p. I-2443, 20 punktas, taip pat 2009 m. sausio 29 d. Sprendimo *Consiglio Nazionale degli Ingegneri*, C-311/06, Rink. p. I-415, 53 punktas).

26 Taigi, esant neatitikimų tarp įvairių kalbinių Bendrijos teksto versijų, nagrinėjama nuostata turi būti aiškinama atsižvelgiant į bendrą reglamentavimo, kurio dalis ji yra, kontekstą ir tikslą (šiuo atžvilgiu žr. 1995 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Rockfon*, C-449/93, Rink. p. I-4291, 28 punktą).

27 Dėl Direktyvos 85/337 II priedo 10 punkto l papunkčio pažymėtina, kad įvairių kalbinių versijų, ypač vokiečių, anglų, ispanų, suomių, prancūzų, italų, olandų, lenkų ir portugalų, tyrimas rodo, kad ši nuostata susijusi su minėtos direktyvos I priede nepaminėtais gruntinio vandens gavybos ar gruntinio vandens papildymo projektais, nepaisant tikslo, kurio siekiant turi būti atlikti šie darbai ir, visų pirma, taip išsiurbto arba pakartotinai infiltruoto į gruntą vandens privalomo vėlesnio panaudojimo.

28 Be to, tos pačios direktyvos I priedo 11 punkte minėti kriterijai dėl gruntinio vandens gavybos ar gruntinio vandens papildymo įrenginių, kai per metus išgaunama ar pripildoma 10 mln. ir daugiau m^3 vandens, daugiau nepatikslinami.

29 Galiausiai iš nusistovėjusios teismų praktikos išplaukia, kad Direktyvos 85/337 taikymo sritis ir tikslas labai platūs (žr. 2008 m. vasario 28 d. Sprendimo *Abraham ir kt.*, C-2/07, Rink. p. I-1197, 32 punktą ir jame nurodytą teismų praktiką).

30 Todėl Direktyvos 85/337 II priedo 10 punkto l papunkčio nuostatas reikia aiškinti taip, kad jos taikomos visiems gruntinio vandens gavybos ar gruntinio vandens dirbtinio papildymo projektams, nenurodytiems minėtos direktyvos I priede, neatsižvelgiant į jų tikslą, o tai reiškia, kad taikomos ir projektams, kurie nesusiję su tolesniu minėto vandens panaudojimu siekiant pelno.

31 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas, susijęs su gruntinio elektros laidų tunelyje esančio vandens išsiurbimu ir vandens infiltravimu į gruntą ar uolą, kad būtų kompensuotas galimas gruntinio vandens sumažėjimas, bei išsiurbimo ir infiltravimo įrenginių statyba bei eksploatavimu, patenka į Direktyvos 85/337 II priedo 10 punkto l papunkčio taikymo sritį, nepaisant galutinės gruntinio vandens paskirties ir, visų pirma, nepaisant to, ar jis vėliau panaudojamas, ar ne.

Dėl antrojo klausimo

32 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Direktyvos 85/337 10a straipsnis reiškia, kad suinteresuotosios visuomenės nariai gali ginčyti sprendimą, kurį vienos valstybės narės teismų sistemai priklausantis teismas priėmė leidimo dėl planuojamos veiklos byloje, nors jie turėjo galimybę dalyvauti teismui nagrinėjant tokį klausimą bei galimybę išdėstyti šiam teismui savo požiūrį.

33 Atsižvelgiant į pakeitimus, padarytus Direktyva 2003/35, Direktyvos 85/337, kuria siekiama įgyvendinti Orhuso konvenciją, 10a straipsnyje numatyta, kad suinteresuotosios visuomenės nariai, atitinkantys tam tikras sąlygas, turi turėti teisę į peržiūrėjimą teisme ar kitoje įstatymo nustatytoje nepriklausomoje institucijoje, kad užginčytų sprendimų, veikimo ar neveikimo, kuriems taikoma ši direktyva, materialinį ar procesinį teisėtumą.

34 Dėl to pagal ginčijamos nuostatos formuluotę teisę į peržiūrėjimą teisme turi turėti asmenys, kurie, kaip atitinkamos visuomenės nariai, turi pakankamą interesą arba, jei to reikalaujama pagal nacionalinę teisę, tvirtina, kad viena iš Direktyvoje 85/337 numatytų operacijų pažeidžia jų teises.

35 Iš to paties teksto taip pat matyti, kad suinteresuotosios visuomenės, galinčios skųsti apeliacine tvarka, kaip nustatyta Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalyje, skaitomoje kartu su direktyvos 10a straipsniu, kriterijus atitinka bet kokia nevyriausybinė organizacija, skatinanti aplinkos apsaugą ir atitinkanti reikalavimus pagal nacionalinę teisę.

36 Be to, Direktyvos 85/337 6 straipsnio 4 dalyje visų pirma suinteresuotajai visuomenei užtikrinama galimybė veiksmingai dalyvauti priimant sprendimus aplinkosaugos klausimais, kiek tai susiję su projektais, galinčiais daryti reikšmingą poveikį aplinkai.

37 Faktas, kad leidimą vykdyti požeminių elektros laidų tiesimo ir gruntinio vandens gavybos projektą, kaip nagrinėjamasis pagrindinėje byloje, kuris reiškia sprendimą Direktyvos 85/337 10a straipsnio prasme, suteikė tokiu atveju administracinius įgaliojimus vykdantis teismas, nekliudo šio sprendimo 35 punkte nurodytas sąlygas atitinkančiai asociacijai laikantis nacionalinės teisės aktuose nustatytos tvarkos pateikti apeliacinį skundą dėl minėto sprendimo.

38 Iš tiesų, viena vertus, galimybė pasinaudoti teise kreiptis į teismą Direktyvos 85/337 10a straipsnio prasme nepriklauso nuo ginčijamą sprendimą arba aktą priėmusios institucijos administracinio arba teisminio pobūdžio. Kita vertus, dalyvavimas priimant sprendimus aplinkosaugos klausimais Direktyvos 85/337 2 straipsnio 2 dalyje ir 6 straipsnio 4 dalyje numatytomis sąlygomis skiriasi ir jo tikslas ne toks kaip apeliacinio skundo, kurį prireikus galima pareikšti dėl sprendimo, priimto pasibaigus tokiai procedūrai. Todėl toks dalyvavimas neturi poveikio apeliacinio skundo pateikimo sąlygoms.

39 Todėl į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip, kad suinteresuotosios visuomenės nariai Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalies ir 10a straipsnio prasme turi turėti teisę ginčyti sprendimą, kurį vienos valstybės narės teismų sistemai priklausantis teismas priėmė leidimo dėl planuojamos veiklos byloje, nepaisant vaidmens, kurį jie galėjo atlikti dalyvaudami teismui nagrinėjant tokį klausimą bei išdėstydami šiam teismui savo požiūrį.

Dėl trečiojo klausimo

40 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar įgyvendindamos Direktyvos 85/337 6 straipsnio 4 dalį ir 10a straipsnį valstybės narės gali numatyti, kad mažos regione įsteigtos aplinkos apsaugos asociacijos turi teisę dalyvauti šios direktyvos 2 straipsnio 2 dalyje nurodytose sprendimų priėmimo procedūrose, bet neturi teisės į teisminę sprendimo, priimto pasibaigus tokioms procedūroms, peržiūrą.

41 Iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą ir Teisingumo Teismui pateiktos bylos medžiagos, kaip ir viešame posėdyje įvykusių diskusijų, matyti, kad šis klausimas visų pirma grindžiamas taikytinos nacionalinės teisės aktuose nustatyta taisykle, pagal kurią tik ne mažiau kaip 2 000 narių turinti asociacija gali pateikti apeliacinį skundą dėl aplinkosaugos srityje priimto sprendimo.

42 Iš Direktyvos 85/337 matyti, kad joje išskiriama, viena vertus, suinteresuotoji visuomenė bendrai pagal vieną iš operacijų, patenkančių į jos taikymo sritį, ir, kita vertus, šios suinteresuotosios visuomenės fizinių ir juridinių asmenų, kuriems, atsižvelgiant į jų ypatingą padėtį nagrinėjamos operacijos atžvilgiu, pagal jos 10a straipsnį turi būti suteikta minėtame straipsnyje nustatyta teisė užginčyti sprendimą, pogrupis.

43 Minėtoje direktyvoje pateikiama nuoroda į nacionalinės teisės aktus apibrėžiant sąlygas, nuo kurių gali priklausyti apeliacinio skundo priimtinumas. Tai gali būti „pakankamo intereso“ turėjimas arba „teisės pažeidimas“, atsižvelgiant į tai, ar nacionalinės teisės aktuose paprastai nurodoma kuri nors iš šių dviejų sąvokų.

44 Dėl aplinkos apsaugą skatinančių nevyriausybinių organizacijų Direktyvos 85/337 1 straipsnio 2 dalyje, skaitomoje kartu su jos 10a straipsniu, reikalaujama, kad tos, kurios „atitinka reikalavimus pagal nacionalinę teisę“, būtų atitinkamai laikomos turinčiomis „pakankamą interesą“ arba vieną iš teisių, kurią gali pažeisti į šios direktyvos taikymo sritį patenkanti operacija.

45 Nors tiesa, kad minėtame straipsnyje esanti nuoroda į minėtos direktyvos 1 straipsnio 2 dalį palieka nacionalinės teisės aktų leidėjams nustatyti taikytinus reikalavimus, kad nevyriausybinė organizacija, skatinanti aplinkos apsaugą, kaip asociacija, galėtų pasinaudoti teise pateikti apeliacinį skundą teisme minėtomis sąlygomis, tokios nustatytos nacionalinės taisyklės turi, viena vertus, užtikrinti „plačias galimybes kreiptis į teismus“ ir, kita vertus, garantuoti Direktyvos 85/337 nuostatų, susijusių su teise užginčyti sprendimą teisme, veiksmingumą. Todėl šios nacionalinės taisyklės negali visiškai panaikinti Bendrijos teisės nuostatų svarbos, pagal kurias subjektai, kurie turi pakankamą interesą užginčyti projektą ir kurių teises toks projektas pažeidžia, įskaitant aplinkos apsaugos asociacijas, turi turėti galimybę kompetentingame teisme pareikšti ieškinį.

46 Šiuo požiūriu nacionalinės teisės aktuose gali būti reikalaujama, kad asociacijos, ketinančios teisminiu būdu ginčyti į Direktyvos 85/337 taikymo sritį patenkantį projektą, tikslas būtų susijęs su gamtos ir aplinkos apsauga.

47 Be to, negalima atmesti tikimybės, jog sąlyga, kad aplinkos apsaugos asociacija turi turėti minimalų narių skaičių, galėtų pasirodyti svarbi siekiant įsitikinti, ar ji iš tiesų

egzistuoja ir vykdo veiklą. Tačiau nacionalinės teisės aktai negali nustatyti reikalaujamo narių skaičiaus taip, kad būtų pažeidžiami Direktyvos 85/337 tikslai ir visų pirma siekis palengvinti joje numatytų operacijų teisminę kontrolę.

48 Šiuo atžvilgiu reikia konstatuoti, kad nors Direktyvoje 85/337 numatyta, kad suinteresuotosios visuomenės nariai, kurie turi pakankamą interesą užginčyti operaciją arba kurių teises tokia operacija gali pažeisti, turi turėti galimybę pateikti apeliacinį skundą teisme dėl sprendimo, kuriuo suteikiamas leidimas ją vykdyti, ši direktyva jokiu būdu neleidžia apriboti galimybių pareikšti ieškinį tuo pagrindu, kad atitinkami asmenys jau galėjo pareikšti savo nuomonę dalyvaudami sprendimų priėmimo etape, nustatytame jos 6 straipsnio 4 dalyje.

49 Todėl Švedijos Karalystės nurodyta aplinkybė, pagal kurią nacionalinės taisyklės suteikia plačią galimybę nuo pat pradžios dalyvauti su operacija susijusio sprendimo rengimo procedūroje, visiškai negali pateisinti to, kad galimybė pateikti apeliacinį skundą dėl sprendimo, priimto pasibaigus tokiai procedūrai, suteikiama tik griežtai nustatytais atvejais.

50 Be to, Direktyva 85/337 susijusi ne tik su regioninio ar nacionalinio masto operacijomis, bet ir su mažesnėmis operacijomis, kurias gali tinkamiau vykdyti regione įsteigtos vietos asociacijos. Tačiau, kaip nurodo generalinė advokatė išvados 78 punkte, nagrinėjama Švedijos teisės aktuose įtvirtinta taisyklė dėl savo pobūdžio iš esmės užkerta kelią regione įsteigtoms asociacijoms pateikti bet kokį apeliacinį skundą teisme.

51 Tiesa, kad Švedijos vyriausybė, kuri pripažįsta, jog šiuo metu tik dvi asociacijos turi mažiausiai 2 000 narių ir todėl atitinka Aplinkos kodekso 16 skyriaus 13 dalyje nustatytą sąlygą, nurodė, jog regione įsteigtos asociacijos galėtų kreiptis į kurią nors iš šių dviejų asociacijų ir jų paprašyti pateikti apeliacinį skundą teisme. Tačiau tik šios vienintelės galimybės nepakanka, kad būtų įvykdyti Direktyvos 85/337 reikalavimai, nes, viena vertus, tokios įgaliotosios asociacijos gali nebūti vienodai suinteresuotos vykdyti riboto

masto operaciją, kita vertus, tokiu atveju atsirastų rizika, kad joms būtų pateikiama daug prašymų, kuriuos jos būtų priverstos atrinkti remdamosi visiškai nekontroliuojamais kriterijais. Galiausiai dėl tokios sistemos atsirastų apeliacinių skundų aplinkos apsaugos srityje filtravimas, kuris tiesiogiai prieštarautų minėtos direktyvos prasmei, kuria, kaip nurodyta šio sprendimo 33 punkte, siekiama užtikrinti Orhuso konvencijos įgyvendinimą.

52 Todėl į trečiąjį klausimą reikia atsakyti taip, jog Direktyvos 85/337 10a straipsnis draudžia tokią nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią teisė pateikti apeliacinį skundą teisme dėl sprendimo, susijusio su į šios direktyvos taikymo sritį patenkančia operacija, suteikiama tik toms aplinkos apsaugos asociacijoms, kurios turi mažiausiai 2 000 narių.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

53 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. **Pagrindinėje byloje nagrinėjamas projektas, susijęs su gruntinio elektros laidų tunelyje esančio vandens išsiurbimu ir vandens infiltravimu į gruntą ar uolą, kad būtų kompensuotas galimas gruntinio vandens sumažėjimas, taip pat išsiurbimo ir infiltravimo įrenginių statyba bei eksploatavimu, patenka į 1985 m. birželio 27 d. Tarybos direktyvos 85/337/EEB dėl tam tikrų valstybės ir privačių projektų poveikio aplinkai vertinimo, iš dalies pakeistos 2003 m.**

gegužės 26 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2003/35/EB, II priedo 10 punkto l papunkčio taikymo sritį, nepaisant galutinės gruntinio vandens paskirties ir, visų pirma, nepaisant to, ar jis vėliau panaudojamas, ar ne.

2. **Suinteresuotosios visuomenės nariai Direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 2003/35, 1 straipsnio 2 dalies ir 10a straipsnio prasme turi turėti teisę ginčyti sprendimą, kurį vienos valstybės narės teismų sistemai priklausantis teismas priėmė leidimo dėl planuojamos veiklos byloje, nepaisant vaidmens, kurį jie galėjo atlikti dalyvaudami teismui nagrinėjant tokį klausimą bei išdėstydami šiam teismui savo požiūrį.**

3. **Direktyvos 85/337, iš dalies pakeistos Direktyva 2003/35, 10a straipsnis draudžia tokią nacionalinės teisės nuostatą, pagal kurią teisė pateikti apeliacinį skundą teisme dėl sprendimo, susijusio su į šios iš dalies pakeistos direktyvos taikymo sritį patenkančia operacija, suteikiama tik toms aplinkos apsaugos asociacijoms, kurios turi mažiausiai 2 000 narių.**

Parašai.